

og den dekorative store Søjlekaktus vokser i Bjærgene til 1200 Meters Højde, medens Mangroven dækker store Strækninger af det fugtige Kystland. Sardin- og andet Fiskeri drives ved Kysten, hvorfra, især fra Provinsen Esmeralda, ogsaa drives betydelig Tømmereksport. Ecuador har geologisk set næsten alle Metaller; men om de findes i tilstrækkelig Mængde til Eksploitation er ikke paavist. Petroleum udvindes i nogen Grad. Om Dyr- og Planleverdenen, der er særlig interessant, gives i Værket udtømmende Besked. Af særlig bemærkelsesværdige Dyr skal nævnes talrige Abearter, Tapiren, store Slangearter, Boa constrictor, mange Giftslanger, tallose Insekter, heriblandt Skorpionen og nogle meget store Edderkopper.

Skønt Regeringsby og Sædet for Republikens Præsident er Quito ikke den vigtigste By, derimod den for sin Usundhed og gule Feber berygtede Guayaquil, Havnestaden ved Floden Guayas, hvis Munding er over 2 Km bred. Herfra og til Quito slynger sig op i en vild og malerisk Bjærgegn Ecuadors væsentligste Jærnbane; thi de øvrige ved Kysten er kun ubetydelige. Guayas kan besejles et godt Stykke opad med Dampbaade, der laster 125 Tons. Guayaquil har ca. 60,000 Indbyggere. Dens Usundhed skal være bleven stærkt overdrevet. Dels, siger Forfatteren, skal den gule Feber være slæbt hertil fra Panama i sin Tid, og de mange Dødsfald i Byen skyldes meget Patienter fra andre Egne, der kommer for sent hertil for at blive helbredet. Usundheden skyldes dog væsentligst de Indfødtes Svineri; ved gennemført hygiejniske Foranstaltninger har Ecuador Betingelsen for at blive det sundeste Tropeland. Nogen Malaria grasserer ved Floderne i Kystlandet, men ikke i de højere Regioner i Ecuador, medens f. Eks. i Peru Malariæ findes til c. 5000 Meter.

Det var paa Ecuadors Kyster, at Francisco Pizarro, den berømte Erobrer af Peru, landede og lærte om Incaernes Rige. De første Folk, man hører om i Ecuador, er Cara'erne, individerne de saakaldte Shiri. Indianerne taler om et Kæmpefolk, der skal have boet ved Santa Elena. Baade i Ecuador (ved Santa Elena) og i Peru er der fundet Skeletter af Mastodonten, og det er muligvis disse Levninger, Indianernes Historier om Kæmper kommer fra.

Efter de fornævnte Folk kom Inca'erne, der dog havde deres Hjemstavn nær Titicaca i Peru, hvorfor de udstrakte deres Herredømme til Ecu-

ador, der har flere Minder om deres Kultur. Efter disse kom det spanske Herredømme fra Begyndelsen af det 16. Aarh. og endelig Republikken fra Begyndelsen af det 19. Aarh. Det officielle Sprog er spansk; men de lavere Klasser taler Quichua-Sproget.

Hovedeksporten fra Ecuador er Kakao. Ecuador forsyner en Tredjedel af Verden med dette Produkt. Endvidere Kaffe, Tagua (Elfenbensnødder), Kautschuk, Huder, Panamahatte, Straa, Guld, Guld-amalgam og friske Frugter.

Forøvrigt henvises til selve det interessante Værk, der er til Disposition i Selskabets Læsesal.

Ole Olufsen.

Til Robinson-Øn och Världens Ände. Med 20 Plancher, 102 Textfigurer och 3 Kartar. Carl Skottsberg, Stockholm. Albert Bonniers Förlag, 1918.

Forfatteren, der er Botaniker og Docent ved Universitetet i Upsala, foretog i 1916—17 en Forskningsekspedition til Juan Fernandez Øerne og Paaskeøen, og om denne Rejse giver ovennævnte Værk en populær Fremstilling. Det var ikke første Gang, han gæstede Dele af disse Øer; thi allerede under sine omfattende Forskningsrejser i Sydamerikas sydlige Egne i 1907—09 havde han aflagt et kortere Besøg paa Masafuera, en af Juan Fernandez Øerne, og paa dette Besøg modnedes Beslutningen om at vende tilbage til dem. Imidlertid udbrød Verdenskrigen, og Forfatteren foretog da det ret vovelige Skridt midt under denne at udføre Turen, der lovede meget naturvidenskabeligt Udbytte. Rejsen udførtes dels for offentlige Midler, dels ved Tilskud fra Private, og i Oktober 1916 afgik Ekspeditionen, der benævnes »Den svenska Pacificexpeditionen 1916—17«, med en svensk Dampner igennem Panamakanalen til Valparaiso i Chile, under hvilken Stat Øerne hører, og herfra med et chilensk Krigsfartøj til Juan Fernandez. Ekspeditionen bestod af Forfatteren, hans Hustru, der assisterede ved de botaniske Undersøgelser, samt af en yngre Zoolog, K. Bäckström. Den 1ste December naaedes de ensomme Juan Fernandez Øer, der ligger i en Afstand fra Fastlandet som Færøerne fra Bergen. Den nærmeste er Masatierra, en yderst bjærgfuld Ø, der staar med stejle Skrænter ned til Havet og kun

har Lavland i Form af en smal Strandbræmme i Bugten Cumberland. Øens Længde er 22 og dens største Bredde $6\frac{1}{2}$ km. Øen kaldes ofte Juan Fernandez, der dog ellers bruges om den samlede Gruppe, som foruden den bestaar af den længere bortliggende Ø, Masafuera og en lille Holm, Santa Clara. Kun Masatierra er beboet af en lille Koloni, der her væsentlig lever af at fiske en Languster-Art, hvorefter der omkring alle Øerne findes betydelige Mængder. I den Anledning findes ogsaa paa Masatierra en lille Konservesfabrik. Masafuera har tidligere været brugt til Deportationssted, men er nu opgivet. Paa Øen ligger de til Fangerne indrettede Boliger og Værksteder etc. øde. Masafuera er en kompakt Bjærgmasse, der staar stejlt paa alle Sider ned til Havet, langs hvilket man kan komme frem over en Masse nedrullede Klippeblokke. Den er $10\frac{1}{2}$ km. lang og $6\frac{1}{2}$ km. bred og blottet for Bugter, hvorfor det er svært at lande paa dens Kyster, som det ofte stormfulde Vejr gør endnu vanskeligere tilgængelig saavel paa denne som de andre Øers Kyster. Øerne er af vulkansk Oprindelse, og fra Turistens Standpunkt øde. Ved Kolonien paa Masatierra trives af fremmede Træer: Popler, Eukalyptus, Cypresser, Figner og Ferskener og i Kløfterne rundt om i Bjærgene en ret rig og ejendommelig Vegetation; men de for Stormen udsatte Steder er fattige paa Vegetation. Masafuera er f. Eks. ganske skovløs. I zoologisk Henseende er det væsentligt mindre Dyrearter, Insekter etc., der er repræsenteret. En Del Geder, der i sin Tid er udsat, lever omkring i Bjærgene. Øerne er materielt og turistligt set ikke særlig tiltrækkende. Noget andet fra et naturvidenskabeligt Synspunkt; thi her bliver Forholdet et andet, og Forfatteren giver just fra dette Synspunkt set en meget interessant Beskrivelse af Øernes Planteliv og særlige klimatiske Forhold, iblandet med Træk fra deres korte Historie og fra de besværlige Klavringer rundt om i disse vilde, af Mennesker sjældent betraadte ensomme Punkter midt ude i det stille Ocean. Herom vil sikkert de videnskabelige Resultater bringe et stort Udbytte. Øen Masatierra, der har Ruiner af gamle Fæstninger og Fangehuler fra Spaniens Tid, er bleven særlig berømt ved Sømanden Alexander Selkirk, der strandede her og om hvem, der er opsat en Mindetavle paa Klipperne. Øen kaldes efter ham Robinson Øen, og om ikke Selkirk er selve Robinson, kan han mulig have givet An-

ledning til den af alle kendte Fortælling »Robinson Crusoe«, hvis Ø dog afviger adskilligt fra Masatierra. Der vises endnu Stedet, hvor Robinson boede, hans Grotte etc. Efter at være vendt tilbage til Valparaiso gik Ekspeditionen til Paaskeøen (27° s. Br. og 109° v. L.), der naaedes den 15. Juni, ligeledes med en chilensk Krigsdamper. Forfatteren kalder denne ensomme Ø midt ude i Stillehavet for Verdens Ende. Den kaldes af andre Verdens Navle og er især mærkelig ved de store Samlinger af Kæmpestenmonumenter og Kæmpestatuer, om hvis Oprindelse man til Dato ikke er naaet til Klarhed; men hvorom det dog menes, at en engelsk Ekspedition, der for nylig har undersøgt Forholdene, vil bringe vigtige Oplysninger. Øen har Form som en retvinklet Trekant med en Hypotenusen paa 23 Km. og største Bredde $10\frac{1}{2}$ Km. Den opdagedes den 5. April 1722 af Hollænderen Jakob Roggeveen, og har i Form af gamle Kratere mange Vidnesbyrd om vulkansk Virksomhed. Den er ikke imponerende ved Bjærgdannelser som Juan Fernandez. Bag hvide Brændinger skinner en rosenrød Grusstrand hvilende paa en Sokkel af sorte, sønderbrudte Lavaklipper. Øen er skovløs, og dens bølgeformede, grønne, brune og gule Græsland afbrydes kun af Klippefelter hist og her. Dens Flora er meget fattig og ikke videre kendt, ligeledes Faunaen, der næsten aldeles savner større Landdyr. Befolkningen er i hvert Fald af Navn Kristne, og Missionsstationen og Missionskolerne tager sig i alle Henseender af dem. Men herom maa vi henvise til selve Værket, der giver interessante Oplysninger om alle Forhold paa den ensomme og tillige fattige Ø. Forfatteren giver endelig til Slutning Beretninger fra forskellige Punkter i Chile.

Værket er skrevet i en underholdende Form og giver mange belærende Oplysninger om disse fjærne Dele af Jorden, der saa sjældent besøges af Evropæere.

De talrige Illustrationer forøger yderligere den gode Beskrivelse. *Ole Olufsen.*

Otto Nordenskjöld: Polarnaturen. Populært videnskabelige föreläsningar vid Gøteborgs Högskola, ny följd XV. Albert Bonnier. Stockholm 1919. XII. 143 Sider og talrige Illustrationer. 8°.

Mange af dette Tidsskrifts Læsere husker vistnok ovennævnte Forf.s tidligere Værk »Polarvärld-